

- 11a Paprsky chmýru (alespoň u vnitřních nažek) vzájemně propletené 12
 b Paprsky chmýru všech nažek v úboru volné, nepropletené 13
 12a Listy celistvé, celokrajné nebo se zvlněným okrajem **20. Scorzonera**
 b Listy peřenosečné v čárkovité úkrojky **21. Podospermum**
 13a Listy v přízemní růžici; lodyhy bezlisté nebo s oddálenými šupinovitými listy
 17. Leontodon
 b Lodyhy olistěné 14
 14a Vnější zákrovní listeny ± kopinaté, drobné, tvarem podobné vnitřním zákrovním listenům
 18. Picris
 b Vnější zákrovní listeny srdčité vejčité, zvětčené, mnohem širší než kopinaté vnitřní zákrovní
 listeny **19. Helminthotheca**
 15a (9b) Nažky zobánkaté 16
 b Nažky bez zobánku, na vrcholu nanejvýš jen mírně zúžené 21
 16a Listy jen v přízemní růžici; stvolý duté, ± bez šupinovitých redukovaných listů, jednoúborné
 23. Taraxacum
 b Lodyhy olistěné nebo s 1–2 šupinovitými listy, zpravidla plné, víceúborné 17
 17a Úbory chudokvěté, jen s 3–15 květy 18
 b Úbory vícekvěté 19
 18a Úbory zpravidla 5květé; nažky krátce zobánkaté **4. Mycelis**
 b Úbory nejčastěji 7–13květé; nažky dl. zobánkaté **6. Chondrilla**
 19a Nažky na vrcholu se zoubkatým lemem tvořeným 5 šupinkami **7. Willemetia**
 b Nažky na vrcholu bez zoubkatého lemu 20
 20a Nažky zploštělé; zákrov víceřadý, listeny zákrovu střechovitě se kryjící **2. Lactuca**
 b Nažky oblé; zákrov jednořadý, vně s několika malými listeny zákrovečku, nebo víceřadý s listeny
 střechovitě uspořádanými; úbor s květy ve více kruzích **9. Crepis**
 21a (15b) Květy červenofialové, modré, nebo zřídka bílé 22
 b Květy žluté, oranžové nebo rumělkově červené 23
 22a Úbory 5květé; liguly červenofialové; listenů zákrovu 6–8 **5. Prenanthes**
 b Úbory vícekvěté; liguly modré, modrofialové nebo lilákové; listeny zákrovu čtenější
 3. Cicerbita
 23a Listy osténkatě zubaté; nažky zploštělé **10. Sonchus**
 b Listy nejsou osténkatě zubaté; nažky oblé (nezploštělé, hladké nebo podélně žebertaté) ... 24
 24a Liguly při sušení zelenající; paprsky chmýru na bázi rozšířené **12. Chlorocrepis**
 b Liguly i po usušení žluté; paprsky chmýru na bázi nerozšířené 25
 25a Nažky na vrcholu zúžené, chmýr víceřadý; rostliny bez hvězdovitých chlupů **9. Crepis**
 b Nažky na vrcholu nezúžené, chmýr 1–2řadý; aspoň na některých částech rostlin (zpravidla na
 zákrovech a na stopkách úborů) hvězdovité chlupy **11. Hieracium**

1. Cichorium L. – čekanka *)

Cichorium LINNAEUS Sp. Pl. 813, 1753.

Lit.: RICK C. M. (1953): Hybridization between chicory and endive. Proc. Amer. Soc. Hort. Sci. 61:459–466. – JAWORSKA H. (1963): Badania karyologiczne nad rozwojem tapetum w pylnikach *Cichorium intybus* L. Stud. Soc. Sci. Torun., sect. D, 6:1–10. – CICHAN M. A. et PALSER B. F. (1982): Development of normal and seedless achenes in *Cichorium intybus* (Compositae). Amer. J. Bot. 69:885–895. – WAGENTZ G. et BEDARFF U. (1989): Taxonomic notes on some species of the genus *Cichorium* (Compositae). In: KIT TAN [red.], The Davis and Hedge Festschrift: plant taxonomy, phylogeography and related subjects, p. 11–21. Edinburgh. – HAQUE M. Z. et GODWARD M. B. E. (1991): Light and scanning electron microscope study of *Lactuca* L. and *Cichorium* L. pollen. Acta Bot. Hung. 36(1990–1991):135–144. – HOLUB J. (1993): Invalidly published names in Janchen's „Catalogus florae Austriae“: survey, analysis, and notes. Folia Geobot. Phytotax. 28:61–110. – KIERS A. M. (2000): Endive, chicory and their wild relatives: a systematic and phylogenetic study of *Cichorium* (Asteraceae). Leiden. – KIERS A. M., MES T. H. M., van der MEIJDEN R. et BACHMANN K. (2000): Morphologically defined *Cichorium* (Asteraceae) species reflect lineages based on chloroplast and nuclear (ITS) DNA data. Syst. Bot. 24(1999):645–659.

*) Zpracovala M. Dvořáková

Jednoleté nebo vytrvalé byliny. Lodyhy obvykle jednotlivé, větvené. Listy kracovitě peřenoklané nebo celistvé, jen na okrajích zubaté (u některých kulturních odrůd až nepravidelně, často hluboce chobotnatě vykrajované, pak listová čepel ± kadeřavá). Úbory četné, vícekvěté, v řídkých latách s listy podobnými hor. lodyžním listům; zákrov válcovitý, 2řadý, vnitřní zákrovní listy přímé, vnější zřetelně kratší, rozestálé; lůžko úboru ploché, bez plevek, lysé. Květy jazykovité, oboupohlavné, kalich v podobě korunky z kratičkých štětinek nebo šupin, koruna s ligulou blankytně modrou, zřídka narůžovělou nebo bílou; blizna 2ramenná, ramena prodloužená, rozestálá, vně chlupatá. Pylová zrna trikolporátní, kulovitá, v ekvatoriální oblasti s ostnitými hřebínky. Nažky obvejcovité, mírně zploštělé, na vrcholu utaté, 3–5hranné, lysé; chmýr 2–3řadý, z kratičkých štětinek nebo šupin, vícekrát (4–10×) kratší než nažka. – Asi 10 druhů, s těžištěm předpokládaného původního výskytu od z. Středozezemí přes Malou Asii, Kavkaz a íránské hornatiny do z. Číny. Jeden druh (*Cichorium intybus*) zdomácněle, místy i jako archeofyt, téměř v celé Eurasii, některé druhy pěstovány v kulturách na celém světě, nebo známé jako adventivní rostliny v mírných a subtropických oblastech. – Entomogam. Autogam. Anemochor. Antropochor.

Poznámka: Charakteristicky nahořklou chuť rostlin působí hořčiny, jejichž hlavní složkou je intybin, identický se sekviterpenickým laktonek guajanolidového typu laktukopikrinem, který je derivátem laktucinu.

- 1a Přízemní listy na rubu na žilkách (řidčeji celé, i na líci) roztr. kratičce štětinatě chlupaté; hor. lodyžní listy podlouhle kopinaté až kopinaté, utatou nebo mělce srdčitou bází přisedlé; zákrovní listy stopkatě žláznaté; stopky koncových úborů v hor. části slabě ztlustlé; chmýr nažek štětinatý, 8–10× kratší než nažka **1. *C. intybus***
- b Přízemní listy lysé; hor. lodyžní listy vejčité až podlouhle vejčité, srdčitou bází objímavé; zákrovní listy lysé, nebo (zvl. vnější) na okraji chlupaté, nežláznaté; stopky koncových úborů v hor. části zřetelně kyjovitě ztlustlé; chmýr nažek šupinkatý, 4(–6)× kratší než nažka **2. *C. endivia***

1. *Cichorium intybus* L. – čekanka obecná

Tab. 82/3

Cichorium intybus LINNAEUS Sp. Pl. 813, 1753.

Vytrvalé byliny (pěstované odrůdy dvouleté, vz. jednoleté) s válcovitě vřetenovitým, tuhým, jindy řepovitě ztlustlým a dužnatým kořenem. Lodyha přímá, (15–)30–120 cm dl., tuhá, obvykle větvená, lysá, nebo krátce štětinatě chlupatá, popř. i roztr. žláznatá. Přízemní listy v růžici, 7–30 cm dl., kracovitě peřenoklané nebo celistvé, podlouhle kopistovité, na okrajích ± mělce nepravidelně vykrajované zubaté, na bázi v krátký, úzce křídlatý řapík zúžené, alespoň na rubu na žilkách (řidčeji celé, i na líci) roztr. kratičce štětinatě chlupaté, lodyžní listy 5–15(–20) cm dl., dolní přízemním podobné, avšak na bázi utaté, přisedlé nebo ouškatou bází objímavé, střední a hor. lodyžní listy podlouhle kopinaté až kopinaté, dl. špičaté, na okrajích hrubě zubaté, utatou nebo mělce srdčitou bází přisedlé. Úbory 3–4(–5) cm v průměru, v řídkých latách, s listy vejčité kopinatými až kopinatě čárkovitými, 0,5–5,0 cm dl., větve laty alespoň v dol. polovině 5–30(–50) cm dl., rozestálé, mnohdy opakovaně větvené, a pak často s větévkami pouze 5–10 mm dl., s úbory jednotlivými, nebo po 2–5 shloučenými, hor. část laty obvykle nevětvená, na vrcholu s jediným termi-

nálním úborem na slabě ztlustlé stopce; zákrovní listy štětinatě chlupaté a roztr. až hustě stopkatě žláznaté, vnitřní podlouhle kopinaté, přímé, vnější vejčité, rozestálé, dosahující 1/2 délky vnitřních zákrovních listenů. Úbory jen v dopoledních hodinách otevřené, koruna s ligulou 2,0–2,5 cm dl., blankytně modrou, zřídka růžovou až lilákovou (sušením nebo u vadnoucích rostlin blednoucí), vz. liguly bílé. Nažky obvejcovité, 2–3 mm dl., mírně zploštělé, 2–5hranné, hnědavé; chmýr štětinatý, v 2řadém lemu vzhledu korunky, 8–10× kratší než nažka.

Poznámka:*) Častými obsahovými látkami *Cichorium intybus* bývají různé fruktany, včetně inulinu, obsahuje také vícero analogů laktucinu a laktukopikrinu, např. guajanolid cichorlexin, dále glukosid kumarinu cichriin. Modrý pigment květů byl identifikován jako derivát anthocyaninu delphinidinu.

- 1a Přízemní listy kracovitě peřenoklané, 7–20 cm dl.; úbory obvykle 3 cm v průměru; lodyhy (15–)30–60 cm dl.; kořen neztlustlý, tuhý (a) subsp. ***intybus***
- b Přízemní listy celistvé, podlouhle kopistovité, na okrajích mělce nepravidelně vykrajované zubaté, 10–30 cm dl.; úbory 4(–5) cm v průměru; lodyhy 50–120 cm dl.; kořen někdy řepovitě ztlustlý, dužnatý (b) subsp. ***foliosum***

*) Zpracoval J. Harmatha

(a) subsp. *intybus* – čekanka obecná pravá

Cichorium intybus subsp. *intybus*

Exsikáty: Fl. Exs. Reipubl. Bohem. Slov., no 972. – Pl. Čechoslov. Exs., no 85. – Extra fines: Fl. Distr. Bacov. Exs., no 136. – Fl. Siles. Exs., no 347. – Gerb. Fl. SSSR, no 4886a, b.

Vytrvalé byliny. Kořen řepovitě neztlustlý, tuhý, nedužnatý. Lodyha (15–)30–60 cm dl. Přízemní listy kracovitě peřenoklané, 7–20 cm dl. Úbory obvykle 3 cm v průměru. VI–IX(–X). Hkf.

2n = 18 (ČR: 11a. Všet. Pol.)

Ekologie a cenologie: Suché travnaté stráně, pastviny, kamenitá lada, okraje cest a silnic, násypy a zářezy železničních tratí, kolejiště a nádraží, zarůstající lomy, úhory, ruderalní palkouky, periferie vesnic. Půdy čerstvě vlhké až dočasně vysychavé, živinami většinou bohaté, různého zrnitostního složení, nezřídka půdy antropogenní, bohaté dusíkem, popř. i zasolené. V ruderalizovaných, rozvolněných a zrašňovaných společenstvech svazů *Arrhenatherion* a *Cynosurion*, též ve společenstvech svazů *Dauco-Melilotion* (diagnostický druh), *Polygonion avicularis*, *Convolvulo-Agropyrion*, *Agropyro-Rumicion crispi* a *Caucalidion lappulae*.

Rozšíření v ČR: V celém termofytiku a dolních polohách mezofytika dosti hojně, místy až hojně (jako archeofyt), ve výše položených oblastech mezofytika a na kontaktu s fytochoriony oreofytika roztr. až velmi roztr. jako neofyt. Od planárního do suprakolinního stupně, ojediněle ve stupni submontánním (max.: Brdy, Hutě pod Třemšínem, Huťské polesí, 670–700 m; Podkrkonoší, kopec Bíner poblíž Vrchlabí, ca 640 m).

Celkové rozšíření: Původně pravděpodobně jen ve Středozeří. Jako archeofyt, ve vyšších polohách a severnějších zeměpisných šířkách jako neofyt téměř v celé Evropě (na sever do j. Skandinávie) a velké části Asie, na východ do Íránu a mezerovitě až po Bajkal. Zavlečena v Severní Americe, j. Africe, Austrálii a na Novém Zélandě. – Mapy: HULTÉN CP 1971:281; HULTÉN NE 1986:938; MEUSEL et al. 1992:526.

(b) subsp. *foliosum* (HEGI) JANCHEN – čekanka obecná setá

Cichorium intybus subsp. *foliosum* (HEGI) JANCHEN Phytoton 8:290, 1959 emend. HOLUB Folia Geobot. Phytotax. 28:107, 1993. – Syn.: *Cichorium intybus* var. *foliosum* HEGI Ill. Fl. Mittel-Eur. 6/2:997, 1929. – *C. intybus* subsp. *sativum* (BISCHOFF) JANCHEN Phytoton 8:239, 1959.

Poznámka: Oproti dosud obvykle užívanému jménu *C. intybus* subsp. *sativum* je v tomto taxonomickém pojetí (subspecifickém hodnocení) nomenklatoricky správné jméno *C. intybus* subsp. *foliosum* (HEGI) JANCHEN emend. HOLUB (cf. HOLUB 1993).

Dvouleté, řidčeji jednoleté byliny. Kořen vřetenovitý, tuhý nebo (u rostlin skupiny *Radicosum*)

řepovitě ztlustlý, dužnatý. Lodyha 50–120 cm dl. Přízemní listy celistvé, podlouhle kopisťovité, 10–30 cm dl. s okrajem mělce nepravidelně vykrajovaně zubatým. Úbory obvykle 4(–5) cm v průměru. VII–VIII. Tř–Hkf.

2n = 18 (extra fines)

Kulturní plemeno pěstované v několika odrůdách v klimaticky mírných a subtropických oblastech celého světa. Jméno *C. intybus* subsp. *foliosum* skupina *Radicosum* [syn.: *C. intybus* var. *radicosum* ALEFELD; *C. intybus* subsp. *sativum* (BISCHOFF) JANCHEN] přísluší rostlinám, které se vyznačují řepovitě ztlustlým kořenem a pěstují se pro kořen používaný v praženém stavu k výrobě kávové náhražky (cikorka). Druhé jméno, *C. intybus* subsp. *foliosum* skupina *Foliosum* (syn.: *C. intybus* var. *foliosum* HEGI), se týká rostlin, které se pěstují pro tzv. čekankové puky, rychlené etiolované pupeny kořenové hlavy, konzumované jako salátová zelenina. Tímto jménem lze označit také rostliny nazývané pěstíteli hlávkující salátová čekanka, která – ve srovnání se šterbákem zahradním (*Cichorium endivia*) – vytváří větší a pevnější středy listových růžic v podobě hlávek, a to buď vejcovitých, se zelenými listy (kultivary 'Scarpia' a 'Pancho'), nebo kulovitých, z červených listů s bílými žebry ('Palla rossa'). Pochází ze s. Itálie a konzumuje se rovněž jako salátová zelenina.

2. *Cichorium endivia* L. – čekanka zahradní, šterbák zahradní

Cichorium endivia LINNAEUS Sp. Pl. 813, 1753.

Jednoleté nebo dvouleté byliny s kořenem tence vřetenovitým. Lodyha přímá, 30–60(–120) cm dl., jednoduchá nebo až v hor. části chudě větvená, hranatá, lysá nebo roztr. chlupatá, obvykle hustě a bohatě olistěná. Přízemní listy v růžici, nesvinující se v hlávky, s čepelí celistvou, podlouhlou až kopisťovitou, (5–)10–30 cm dl., na bázi znenáhla v krátký křídlatý řapík zúženou, na okrajích jen mělce nepravidelně vykrajovaně laločnatou a obvykle ± zvlněnou, někdy celou krepovitě zprohýbanou nebo na okrajích chobotnatě vykrajovanou až celou jemně kadeřavou; lodyžní listy 5–15 cm dl., dolní šir. obvejčité až podlouhle obvejčité, k bázi klínovitě zúžené, přisedlé až lodyhu téměř objímající, stř. lodyžní listy vejčité, vejčité eliptické až eliptické, nejhořejší až podlouhle vejčité, srdčitou bází objímavé, na okrajích mělce a jemně vykrajovaně zubaté, zuby špičaté; všechny listy lysé, svěže zelené až žlutozelené, nebo sytě až tmavě, někdy namodrale zelené, nahorklé chuti. Úbory 3–6 cm v průměru, v řídkých latách,

s listeny vejčité kopinatými až podlouhle čárkovitými, 1–10 cm dl., větve laty 5–60 cm dl., rozestálé, mnohdy (alespoň v dol. 1/2) opakovaně větvené, s větvemi často jen asi 5(–10) mm dl. a úbory jednotlivými, nebo po 2 až několika sblíženými, vrcholové úbory jednotlivé, na kyjovité ztlustlých stopkách; zákrovní listeny lysé nebo (zvl. vnější) na okraji chlupaté, nezláznaté. Úbory jen v dopoledních hodinách otevřené, koruna s ligulou 2,0–2,5 cm dl., blankytně modrou, řidčeji narůžovělou (sušením blednoucí), někdy bělavou. Nažky obvejcovité, 2,5–3,5 mm dl., mírně zploštělé, světle šedé až světle okrové; chmýr šupinkatý, v 2řadém lemu vzhledu korunky, 4(–6)× kratší než nažky. VII–IX. Tf (Hkf).

2n = 18, 36 (extra fines)

Původně pravděpodobně jen ve Středozeří. Plané rostliny a patrně i šlechtěné odrůdy byly známy jako oblíbená zelenina už ve starověku Řekům a Římanům. Dnes v kulturách rozšířena v mírných a subtropických oblastech na všech kontinentech. U nás občas pěstována v polních a zahradních kulturách a zřídka zplaňuje (např. Brno-Lesná, v trávníku sídliště, pravděpodobně jako zbytek někdejší kultury). Pěstuje se jako salátová rostlina, obvykle z letního výsevu pro sklizeň na podzim a při vhodném zajištění proti mrazu i na počátku zimy. Ke konzumaci se používají mladé, sladce nahořklé listy (obsahující vitamín C, minerální látky a hořčiny), starší listy lze použít jako špenát. Pro zjemnění chuti se rostliny vybělují zatemňováním, popř. svazováním vnějších listů. Pěstované odrůdy se vyznačují velkým počtem listů v přízemní růžici; vzájemně se liší tvarem a barvou listů, utvářením listových okrajů a charakterem celkového zkadeření listové čepele, šířkou a tloušťkou řapíků

a hlavních žilek čepele. Rostliny s užšími, nepravidelně chobotnatě vykrajovanými až téměř třísnitými, kadeřavými, obvykle světleji zelenými, křehčími listy se pod názvem kadeřavá neboli mechovitá endivie pěstují v létě pro podzimní sklizeň. Druhá skupina rostlin, zvaných eskarioly, má listy robustnější, širší, celistvé, na okrajích mělce nepravidelně vykrajované laločnaté a obvykle zvlněné, sytě zelené, s širokými řapíky a hlavními listovými žilkami a hodí se pro sklizeň v zimním období.

Poznámka: *) Z rodu poblekla, *Catananche* L. Sp. Pl. 812, 1753, je jako ozdobná bylina v ČR pěstována poblekla modrá, *Catananche caerulea* L. Sp. Pl. 812, 1753, [Tab. 82/1]. Jsou to vytrvalé byliny (v kultuře většinou jednoleté), 30–60(–80) cm vys., s oddenkem a vzpřímenými, větvenými, žebnatými, tenkými, hustě přitiskle chlupatými lodyhami. Listy přízemní růžice jsou celistvé, řapíkaté, úzce kopinaté, 3žilné, velmi řidce oddáleně zubaté, na obou stranách dl. přitiskle chlupaté; lodyžní listy přisedlé, čárkovité. Úbory velké, 3–5(–6) cm v průměru, ploché, na dlouhých stopkách, jednotlivé; zákrovní listeny četné, střechovitě uspořádané, 7–9 mm dl., 4–6 mm šir., suchomázdřité, bělavé, v hor. části slámově až rezavě hnědé, lůžko úboru ploché s dlouhými štětovitými plevkami. Květy jazykovité, oboustranné, modré, koruny purpurově modré, uprostřed úboru až černavě purpurové (u kultivarů bílé, růžové až purpurové), s ligulou na vrcholu 5zubou (zuby 2–3 mm dl.). Nažky válcovité, žebnaté, 3–4 mm dl., hnědé, na vrcholu 5–7 blaničných šupinek. Původní je na Pyrenejském poloostrově, v j. Francii, Itálii (Piemont, Ligurie) a j. Švýcarsku. Bylo vyšlechtěno několik kultivarů lišících se barvou květů: 'Alba' – úbory tvořeny čistě bílými květy, 'Bicolor' – květy bílé, na bázi fialově modré nebo růžově červené. Je vhodná pro záhony, suché skalky nebo zídky; lze ji pěstovat i v keramických nádobách a použít ji k ozdobě balkonů či teras. Květenství se užívají čerstvá do váz, nebo jsou vhodná k sušení a používají se do suchých vazeb. V herbářích není doklad o zplaňování, pouze DOSTÁL (Nová Květ. ČSSR, p. 1098, 1989) píše, že kdysi v Praze-Braníku zplanelá.

2. *Lactuca* L. – locika **)

Lactuca LINNAEUS Sp. Pl. 795, 1753. – Syn.: *Scariola* F. W. SCHMIDT Samml. Phys.-Oekon. Aufsätze 1:270, 1795. – *Phaenixopus* CASS. IN CUVIER Dict. Sci. Nat., ed. 2, 39:391, 1826. – *Lagedium* SOJÁK Novit. Bot. Univ. Carol. 1961:34, 1961.

Lit.: HAUSSKNECHT C. (1895): Systematische und floristische Notizen über einige *Lactuca*-Arten. Mitt. Thüring. Bot. Ver. 10:28–31. – STEBBINS G. L. (1937): Critical notes on *Lactuca* and related genera. J. Bot. 75:12–18. – THOMPSON R. C. et al. (1941): Interspecific genetic relationships in *Lactuca*. J. Agric. Res. Washington 63:91–107. – WHITAKER T. W. et THOMPSON R. C. (1941): Cytological studies in *Lactuca*. Bull. Torrey Bot. Club 68:388–394. – EINSET J. (1944): Cytological basis for sterility in introduced autotetraploid lettuce (*Lactuca sativa* L.) Amer. J. Bot. 31:336–342. – HELM J. (1954): *Lactuca sativa* in morphologisch systematischer Sicht. Kulturpflanze 2:72–129. – HELM J. (1955): Über den Typus der Art *Lactuca sativa* L. und deren wichtigste morphologische Gruppen. Kulturpflanze 3:39–49. – LINDQUIST K. (1956): Reflexed and erect involucre in *Lactuca*. Hereditas 42:436–442. – LEICK E. et STEUBING L. (1957): *Lactuca tatarica* (L.) C. A. Meyer als Wanderpflanze und Insel-Endemit. Feddes Repert. 59:179–189. – LINDQUIST K. (1958): Inheritance of lobed leaf form in *Lactuca*. Hereditas 44:347–377. – LINDQUIST K. (1960a): Cytogenetic studies in the *Seriola* group of *Lactuca*. Hereditas 46/1–2:75–152. – LINDQUIST K. (1960b): On the origin of cultivated lettuce. Hereditas 46/3–4:19–350. – SOJÁK J. (1961): Bemerkungen zu einigen Compositen. Novit. Bot. Univ. Carol. 1961:33–37. – SLAVÍK B. (1966): Pflanzengeographische Studie über der Art *Lactuca perennis* L. Folia Geobot. Phytotax. 1:26–69. – VICHEREK J. (1966): *Lagedium tataricum* (L.) Soják na

*) Zpracovala A. Skalická

**) Zpracoval V. Grulich

Tab. 82: 1 *Catananche caerulea*. – 2 *Xanthium spinosum*, 2a – plodenství, 2b – ostének plodenství. – 3 *Cichorium intybus*.
3a – přízemní list, 3b – horní lodyžní list, 3c – květ.

480 *Xanthium*

